

JAARVERSLAG 2021

Vergadering van de nationale Veiligheidsraad van 21 februari 2022. Foto Kremlin

EEN PARADOXALE OMMEKEER

0. OP ZOEK NAAR NIEUWE SAMENWERKING.

Nooit sinds zijn oprichting zes jaar geleden heeft RaamopRusland zo weinig hoeven uit te leggen waarom dit platform überhaupt bestaat.

De reden voor de lancering van RaamopRusland in april 2016 was Ruslands oorlog tegen Oekraïne die twee jaar eerder was begonnen met de annexatie van de Krim en de heimelijke militaire invasie in de Donbas. RaamopRusland wilde een zelfstandig podium worden voor analytische kennis over de maatschappelijke ontwikkelingen in Rusland, Oekraïne en andere voormalige Sovjetrepublieken en hoopte zo bij te kunnen dragen aan de meningsvorming over de vraag hoe Nederland en Europa zich het best zouden kunnen opstellen in Oost-Europa.

Aanvankelijk beschikte het platform alleen over een informatieve website. Allengs zijn we meer activiteiten gaan ontwikkelen, zoals een jaarlijkse Oktober Lezing in Amsterdam. Tegelijkertijd hebben we ons verbonden met derden. In 2018 is RaamopRusland gaan samenwerken met de Universiteit Leiden. En sinds het voorjaar van 2021 nemen we deel aan de Russia Eastern Europe Knowledge Alliance (Reka), die onderdak heeft gevonden bij Instituut Clingendael.

Gestaag verder werken leek in het verschiet te liggen. Tot die donderdagmorgen 24 februari 2022. De grootscheepse militaire invasie van Rusland in Oekraïne, de tweede fase van Poetins ideologische oorlog tegen het onafhankelijke buurland, veranderde alle eerdere perspectieven. Wat vanaf 2014 een lokale oorlog leek te zijn om het soeverein Oekraïne blijvend te destabiliseren, was ineens een vernietigingsoorlog met Europese en zelfs mondiale repercussies geworden. RaamopRusland werd niet helemaal overvallen door de invasie, maar de omvang en de meedogenloosheid van het militaire geweld dat Rusland inzette, verrasten ook ons.

Omdat februari 2022 hoogstwaarschijnlijk een cesuur in de eigentijdse geschiedenis zal blijken te zijn en de oorlog tegen Rusland onze inzet ingrijpend heeft veranderd, strekt dit inhoudelijke verslag zich uit over anderhalf jaar: van begin 2021 tot medio 2022. De financiële verantwoording blijft wel beperkt tot het kalenderjaar 2021.

Boetsja. Foto AFP

1. RUSLAND CONTRA OEKRAÏNE EN EUROPA.

Niets is meer hetzelfde in de betrekkingen tussen Nederland en Rusland. Met zijn openlijk beleden streven om Oekraïne als onafhankelijke staat te breken c.q. te bezetten en ook de Oekraïense cultuur en geschiedenis te liquideren, heeft president Poetin de laatste lijntjes naar Europa doorgesneden.

De tweezijdige buitenlandse politiek van Nederland, samen te vatten als ‘druk en dialoog’, heeft daarmee haar basis verloren. Rusland is een tegenstander van de Europese waardengemeenschap geworden, zoals in de heetste dagen van de Koude Oorlog in de jaren vijftig. Tegelijkertijd kan de Nederlandse regering het zich niet veroorloven om alle deuren definitief in het slot te gooien. Om economische én politieke redenen moeten er openingen blijven bestaan.

De handelsrelaties zijn te belangrijk en vooral ook te eenzijdig gebleven. Sinds het begin van de eerste fase van de oorlog tegen Oekraïne acht jaar geleden heeft de Nederlandse regering de energieafhankelijkheid van Rusland op haar beloop gelaten, omdat ze niet dacht dat Moskou aardgas, anders dan onder het communisme, nu wel als wapen tegen het westen zou inzetten. Ook de prominente aanwezigheid van Russische bedrijven aan de Zuidas werd door de opeenvolgende kabinetten slechts mondjesmaat als problematisch gedefinieerd.

In politiek opzicht moet Nederland oog houden voor de maatschappelijke dynamiek in Rusland zelf. In de eerste maanden van de oorlog tegen Oekraïne was het enthousiasme voor de zogeheten 'speciale militaire operatie' onder de Russische bevolking zeer groot. Het Poetin-regime kon zich onbedreigd wanen. Maar de vraag is of die steun zo groot blijft als de oorlog zich voortsleept en in sociaaleconomische of eventueel fysieke zin ook de Russische samenleving gaat raken. Dat zal leiden tot onvoorspelbare politieke of maatschappelijke dynamiek. Nederland moet dus voorbereid zijn op talloze onvoorziene ontwikkelingen.

Vast staat intussen dat de Nederlandse regering hoe dan ook meer prioriteit moet geven aan de betrekkingen met Oekraïne en andere landen uit het Oostelijk Partnerschap van de EU. Dieper inzicht in de verschillende staten uit de voormalige Sovjet-Unie is daarbij cruciaal.

Meer kennis vergt echter wel een omslag in onze manier van kijken en analyseren. Sinds de onafhankelijkheid van Oekraïne, Belarus, Moldavië, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan is er te weinig oog geweest voor de autonome ontwikkelingen in die jonge republieken. In de meeste analyses stond de verhouding tot Rusland steeds centraal. Dat bijvoorbeeld Oekraïne zich los aan het maken was van de eertijdse koloniale macht van Rusland en de bewoners een eigen staatsburgerschap waren gaan omarmen, allengs meer ook ongeacht hun moedertaal, geografische worteling of religieuze denominatie, bleef zo onderbelicht. Een treffende illustratie is dat de meeste analisten die in de media het nieuws 'duiden' als Ruslanddeskundigen gepresenteerd worden en zelden als Oekraïne-experts. Die Moskouse blik was al nooit adequaat, maar is anno 2022 is echt contraproductief geworden.

Foto Oleg Klimov

2. WERKTERREINEN.

De coronapandemie en de lockdown-maatregelen hebben ook in 2021 geen gevolgen gehad voor onze primaire werkzaamheden via de website (zie ook onder 3), maar hebben wel negatief effect gehad op onze publieksactiviteiten. Pas in het najaar konden we weer een zaal vullen voor onze vijfde Oktober Lezing (zie ook onder 3f).

a) Academische inbedding.

De 'alliantie' die RaamopRusland en de Opleiding Russian and Eurasian Studies van de Universiteit Leiden in september 2018 zijn aangegaan, is ook in 2021 door corona noodgedwongen wat afgeslankt. Consequentie was dat we de stagiaires alleen op afstand konden begeleiden.

b) Rusland Oost-Europa Kennis Alliantie.

Het nieuwe kennisnetwerk Reka is in mei 2021 begonnen. Reka fungeert primair als regisseur en een 'eerlijke makelaar' tussen enerzijds de overheid in Den Haag, die beleidsvragen heeft, en anderzijds het rijkgeschakeerde veld van experts die werkzaam zijn bij universiteiten, denktanks of media en antwoord kunnen geven op die vragen van de ministeries en andere bestuurslagen. Daarnaast kan Reka zelf onderzoeksvragen opwerpen en (on)gevraagd advies uitbrengen.

RaamopRusland adviseert het secretariaat van Reka, neemt deel aan het periodieke overleg met het ministerie van Buitenlandse Zaken over lopende zaken en plannings en kan desgewenst deelnemen aan onderzoeksopdrachten. In het verslagjaar heeft RaamopRusland de leiding gehad en/of meegewerkt aan de volgende onderzoeken en activiteiten:

- Briefing over het Oekraïnebeleid van Rusland een half jaar voor de oorlog.
- Presentatie van het eigen rapport over de civil society in het kader van een mogelijk vervolgonderzoek via Reka.
- Studie naar de waardenpatronen van de jeugd in de Oostelijk Partnerschap-landen Oekraïne, Georgië en Moldavië alsmede Rusland. Een comparatief literatuuronderzoek.
- Opzet voor een kwantitatief en kwalitatief vervolgonderzoek in deze vier landen.
- De maatschappelijke rol en betekenis van de orthodoxe kerken en geloofsgemeenschappen in Rusland, Oekraïne, Georgië en Moldavië.
- Drie netwerkbijeenkomsten met alle partners in Den Haag.

c) Eigen onderzoeksagenda.

De meeste westerse denktanks richten zich op de macropolitiek en macro-economie, het buitenlandse veiligheidsbeleid en de geopolitiek. Dat is goed, maar er is meer. Als we Rusland, Oekraïne en andere post-Sovjetstaten louter willen begrijpen via hun militaire en economische bondgenotenpolitiek, dan doen we ze te kort.

RaamopRusland probeert die lacune op te vullen met een eigen onderzoeksagenda. Hoofdmoot daarin was de vraag of in Rusland na 2020 – het jaar waarin een nieuwe, nog centralistischer, grondwet werd aangenomen en het presidentschap van Poetin in theorie tot 2036 werd verlengd – nog plaats is voor een autonome en onafhankelijke *civil society*. Het ministerie van Buitenlandse Zaken ondersteunde dat onderzoek met een projectsubsidie.

Wegens de coronacrisis, die het ons onmogelijk maakte om naar Rusland te reizen en Russische partners naar Nederland uit te nodigen, hebben we ons gericht op de vraag of de pandemie in Rusland had geleid tot meer enthousiasme voor burgerinitiatieven, vrijwilligerswerk en civil society.

In 2022, voordat het Kremlin de oorlog tegen Oekraïne ontketende, heeft RaamopRusland zijn slotrapportage gepresenteerd. Naar Nederlandse maatstaven, waarin de civil society wordt gewaardeerd als motor voor democratisering, was de conclusie: de kansen op een vrijer maatschappelijk middenveld in Rusland blijken zo goed als nul.

Het project is in 2021 afgerond.

d) Menings- en beleidsvorming.

Regelmatig hebben medewerkers van RaamopRusland in 2021 hun kennis over Rusland gedeeld met de redacties, lezers, luisteraars en kijkers van de media, en met volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren van de overheid. Daarmee vervullen we een brugfunctie tussen overheid en bestuur en publieke opinie.

[HOME](#) [DOSSIERS](#) [DEBAT](#) [ACTUEEL](#) [AUTEURS](#) [STUDENTEN](#) [OVER ONS](#) [EN]
[PYC]

Podium voor kennis, analyse en debat. Partner van Universiteit Leiden

e) Website.

De website van RaamopRusland is het belangrijkste podium voor onze werkzaamheden gebleven. Sinds 2016 hebben we een grote schare auteurs uit binnen- en buitenland weten aan te trekken. Die groep is in 2021 niet verder uitgedijd, omdat de toenemende repressie in Rusland ons noopte ons terughoudend op te stellen met het publiceren van artikelen van Russische auteurs. Conform nieuwe wetgeving kunnen die alleen al door hun medewerking aan onze website worden gebrandmerkt als 'buitenlandse agenten', met alle financiële en strafrechtelijke consequenties van dien.

3. KWANTITATIEVE RESULTATEN WEBSITE EN PUBLIEKSBIJEENKOMSTEN.

De website van RaamopRusland heeft drie pijlers: dagelijkse actualiteiten, analyses van relevante gebeurtenissen en ontwikkelingen en discussiestukken over langer lopende processen. De redactie verwijst via links zoveel mogelijk naar originele bronnen of artikelen. Via een wekelijkse nieuwsbrief en sociale media wordt het publiek op de hoogte gehouden van de nieuwe bijdragen.

In 2021 consolideerde de omvang van ons lezers- en volgerspubliek zich globaal op het niveau van het jaar daarvoor, maar sinds het begin van de tweede fase in de oorlog tegen Oekraïne is het bereik van RaamopRusland verdubbeld.

a) Productie website.

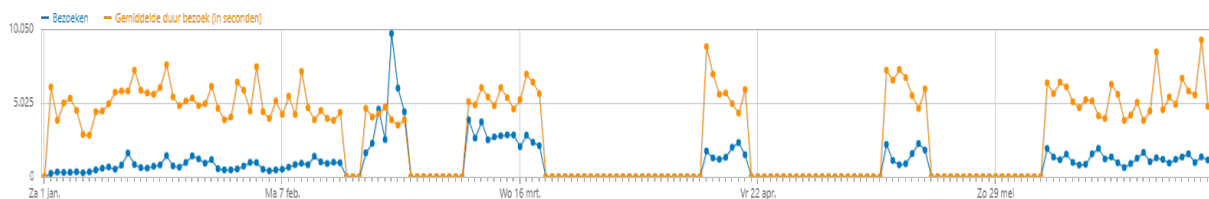
In de zes jaar sinds de lancering heeft Raam op Rusland bijna 1900 artikelen gepubliceerd, die niet eerder in een Nederlands (massa)medium zijn verschenen. In het verslagjaar 2021-2022 verschenen ongeveer 350 unieke artikelen. De artikelen leiden een 'lang leven' en het leesgedrag wordt niet alleen bepaald door actualiteit. Oude artikelen worden vaak ver na publicatie alsnog geraadpleegd.

b) Bereik website.

In 2021 is het bezoek van de website stabiel gebleven rond 155.000 unieke bezoekers op jaarbasis. In het eerste halfjaar van 2022 groeide het aantal lezers explosief. In de eerste zes maanden van 2022 heeft de website evenveel gasten op de website ontvangen als in 2021: 154.000 unieke bezoekers.

Op grond van analyses van deze verdubbeling kunnen we concluderen:

Bijna een derde (31%) bezocht ons rechtstreeks. Meer dan de helft (51%) vond ons via een zoekmachine en een zevende (13%) dankzij sociale media. Van de 154.000 unieke bezoekers kwam 26 procent daarna een of meerdere malen terug.

c) Publiek website.

De abonnees op de nieuwsbrief van RaamopRusland lezen de website het meest aandachtig. Ze besteden er wekelijks circa 10 minuten aan. Ze worden gevolgd door de lezers die ons vinden via Reka (7 minuten), de nieuwsite van Google (5 minuten), De Groene Amsterdammer (4 minuten), NRC Handelsblad (1½ minuut). Ter vergelijking: een goed gelezen artikel in de top-20 van NRC Handelsblad houdt de aandacht van de lezer gemiddeld niet langer dan 1½ minuten vast. Bezoekers die terugkomen, besteden meer tijd (2¾ minuut) aan de website dan nieuwkomers.

De meeste gebruikers zitten in Nederland: in 2022 ruim driekwart (78,7%). De website wordt ook redelijk goed bezocht door belangstellen uit de Verenigde Staten (9,2%), België (3,5%) en het Verenigd Koninkrijk (4,6%).

De trend dat RaamopRusland meer en meer met behulp van smartphones wordt gebruikt, heeft zich doorgezet. De groep smartphone-bezoekers is in 2022 met 53% de grootste, gevolgd door gebruikers van een desktopcomputer (39%) en tabletgebruikers (6%).

d) Nieuwsbrief.

Belangstellenden kunnen zich (gratis) abonneren op een wekelijks nieuwsbrief met de laatste artikelen. In dit abonnee-tal zit een consequent stijgende lijn van meer dan 25 procent per jaar. Ultimo 2020 ontvingen ongeveer 3000 mensen deze e-nieuwsbrief. Medio 2022 was het aantal abonnees met 17 procent naar 3500 gegroeid.

e) Donateurs

Dat de oorlog effect heeft op de aandacht en bezorgdheid van onze volgers heeft zich bij uitstek geuit in de donaties. In het eerste half jaar van 2022 hebben we ongeveer € 38.000 aan giften mogen ontvangen. Dat is bijna vier keer meer dan in het hele jaar 2021.

f) Oktober Lezing

Onze vijfde Oktober Lezing, georganiseerd in samenwerking met debatcentrum De Rode Hoed, stond in 2021 in het teken van de persvrijheid in Rusland. Onder de titel 'The Kremlin Crackdown. The end of the free press in Russia' sprak de uitgeweken Russische journalist Galina Timtsjenko,

hoofdredacteur van de onafhankelijke nieuwssite Meduza, over het medialandschap in Rusland en de werkwijze van vrije journalisten die tegen de stroom oproeien.

Coreferent was de Nederlandse media-ondernemer Derk Sauer. De bijeenkomst werd gemodereerd door NOS-correspondent Kysia Hekster.

Hoewel het publieksevenement onder covid-restricties moest worden georganiseerd, was deze vijfde Oktober Lezing met ongeveer 300 bezoekers uitverkocht.

De eerste vier Oktober Lezingen werden verzorgd door de Russische bestsellerauteur Boris Akoenin (filoloog/historicus) respectievelijk de Russische onderzoeksjournalist Andrej Soldatov (auteur van twee boeken over de FSB) en de Britse onderzoeker Eliot Higgins (Bellingcat), de econoom Sergei Guriev (SciencePo) en de socioloog Jekaterina Schulmann.

V.l.n.r. Galina Timtsjenko, Derk Sauer en Kysia Hekster

g) Publieksactie

In de aanloop naar de Oktober Lezing van Galina Timtsjenko heeft RaamopRusland een financiële steunactie voor Meduza opgezet. De volgers van RaamopRusland schonken de onafhankelijke site meer dan € 14.000. Het Wilhelmina E. Jansenfonds heeft de gift met € 10.000 opgehoogd tot bijna een kwart ton, die eind oktober aan Meduza is overhandigd.

h) Overige publieksbijeenkomsten.

In samenwerking met de het kennisnetwerk Reka in 14 september 2021 in Den Haag

i) Activiteiten medewerkers extern.

Medewerkers van RaamopRusland leveren regelmatig bijdragen aan programma's van audiovisuele media alsmede aan papieren en online media. De oorlog tegen Oekraïne leidde tot een explosie van verzoeken. Opvallend is dat ook de vraag vanuit Vlaanderen is toegenomen.

We bedienden onder meer het NOS-Journaal (rtv), Radio 1 Journaal (rtv), Nieuwsuur (rtv), EénVandaag (rtv), Buitenhof (rtv), Met het Oog op Morgen (rtv), Bureau Buitenland (rtv), Spraakmakers (rtv), Argos (rtv), Nieuwsweekeind (rtv), OVT (rtv), BNR Nieuwsradio (rtv), DitisdeDag (rtv), Radio 2 (rtv), 3FM (rtv), VRT (rtv), Nu.nl (nieuwssite), NRC Handelsblad (dagblad), Trouw (dagblad), De Volkskrant (dagblad), De Groene Amsterdammer (weekblad), De Standaard, De Morgen (dagblad) en Knack (weekblad).

j) Internationale contacten.

We zijn blijven samenwerken met instellingen die vergelijkbare doelstellingen hebben. Raam op Rusland kan nog steeds putten uit het onderzoeksmateriaal van het Poolse instituut Centre for Eastern Studies (OSW) in Warschau en tot februari ook van het Carnegie Center Moscow, dat door de oorlog aan interne conflicten is bezweken en nu ook is opgeheven. We onderhouden tevens contacten met het nieuwe Zentrum für Osteuropa- und internationale Studien (ZOiS) in Berlijn, dat ongeveer gelijktijdig met ons is opgericht, met de Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik (DGAP), met het verwante Dekoder in Duitsland, Desk Russie in Parijs, het Institute of International Relations (IIR) in Praag, en het Centrum voor Russische Studies in Leuven.

Voorts hebben we afspraken voor uitwisseling van artikelen met de Russische nieuwssite *Republic*, de Engelstalige site *The Moscow Times*, het Russisch/Engelstalige persagentschap *Meduza* en de relatief jonge tweetalige podia *Riddle* en *The Bell*. We kunnen ook gebruik maken van de artikelen van think tanks als *Russia in Global Affairs* en *Eurasianet*.

4. PARTNERS.

De belangrijkste partners van RaamopRusland zijn de Universiteit Leiden en Instituut Clingendael.

**Universiteit
Leiden**

a) Universiteit van Leiden.

De alliantie met de opleiding Russian and Eurasian Studies van de Universiteit Leiden heeft in 2020 tot de volgende activiteiten geleid.

- Wetenschappelijke publieksconferentie over het Ruslandbeeld in Nederland en het Nederlandbeeld in Rusland. Zie ook 2b.
- Scriptieplatform op website Raam op Rusland.
- Actuele artikelen van studenten voor de website van Raam op Rusland.
- Publicatie van artikelen van verschillende medewerkers van Universiteit van Leiden.
- Stageplekken voor studenten.

b) Wilhelmina E. Jansenfonds.

Ook in 2021-2022 was het Wilhelmina E. Jansenfonds onze belangrijkste partner voor de jaarlijkse Oktober Lezing. Het fonds, dat de culturele relaties tussen Nederland en Rusland wil bevorderen, heeft toegezegd de organisatie van de Oktober Lezing voor enkele jaren te financieren.

Daarenboven heeft het Wilhelmina E. Jansenfonds ons geholpen met een extra bedrag van € 5000 om de speciale rubriek 'Stemmen uit de oorlog' mogelijk te maken.

c) Instituut Clingendael.

Naar aanleiding van het voornemen van de regering om een Kennisplatform Rusland/Oost-Europa te faciliteren, is er in 2020 samenwerking tot stand gekomen tussen RaamopRusland en Instituut Clingendael. Gezamenlijk hebben we een plan voor dat kenniscentrum aangeboden aan het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het departement schreef vervolgens een Europese tender uit voor een breed platform voor zowel China als Rusland c.q. Oost-Europa.

Onder auspiciën van Clingendael hebben we vervolgens samen met het LeidenAsiaCenter een consortium gevormd dat aan deze tender meedeed en die ook won.

In mei 2021 is de Russia-Eastern Europe Knowledge Alliance (Reka) met haar werkzaamheden begonnen. De tender bestrijkt drie jaar met de mogelijkheid van verlenging.

De voornaamste werkzaamheden zijn reeds beschreven onder 2b.

d) Andere partners.

Behalve met de partners van de Universiteit Leiden / Russian and Eurasian Studies en Reka / Clingendael werkt RaamopRusland nauw samen met cultureel debatcentrum De Rode Hoed in Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam.

5. ORGANISATIE.

a) Bestuur.

Het bestuur veranderde ingrijpend. Voorzitter Lo Casteleijn, voorzitter vanaf het eerste uur, nam afscheid. Lily Sprangers en Bob Deen verlieten het bestuur eveneens, mede omdat beiden nauw betrokken zijn bij de nieuwe kennisinstituten. Het bestuur van de stichting RaamopRusland bestond eind 2021 daarom uit vier, merendeels, nieuwe leden.

- Voorzitter: Bram van Ojik (voormalig lid der Tweede Kamer);
- Secretaris/penningmeester: Jan Dirk Waiboer (bedrijfskundige, voormalig consultant in Rusland);
- Leden: Pepijn Gerrits (directeur Programma's van Oxfam Novib) en Jos Schaeken (hoogleraar Slavische en Baltische talen en cultuurgeschiedenis).

b) Kerngroep.

RaamopRusland beschikt over eigen werkruimte bij de opleiding Russian and Eurasian Studies van de Universiteit Leiden aan de Reuvenplaats 4 te Leiden.

- *Dagelijkse gang van zaken.*

De dagelijkse werkzaamheden worden verricht door een kerngroep van intussen vijf mensen. Hella Rottenberg en Laura Starink (beiden journalisten en slavisten) zijn primair verantwoordelijk voor de (eind)redactie van de website. Wabke Waaijer (slaviste) en Daan de Vries (student slavistiek) nemen zowel research als eindredactie voor hun rekening. Hubert Smeets (historicus en journalist) is eindverantwoordelijk voor alle werkzaamheden van de stichting.

- *Arbeidsvoorwaarden.*

De medewerkers uit de kerngroep doen hun werk als zzp'er. Ze hebben daartoe, volgens een modelcontract van de Belastingdienst, een 'overeenkomst van opdracht' met de stichting gesloten. Sinds de zomer van 2021 doen de oprichters hun journalistieke werk pro bono. De andere medewerkers rekenen een bescheiden uurtarief en mogen tot maximaal 16 uur per week factureren.

- *Stagiaires.*

Nu RaamopRusland een eigen kantoor heeft, heeft het ook de ruimte om stagiaires te laten werken en te begeleiden. In 2021-2022 liepen Adam Tarasewicz, Milou Makaske, Daan de Vries en Berend de Haas stage bij de kerngroep van Raam op Rusland.

- *Medewerkers en vrijwilligers.*

Regelmatig melden zich vrijwilligers aan. Door de coronamaatregelen konden we ook in 2021 niet of nauwelijks gebruik maken van hun diensten.

c) Financiële administratie.

De jaarrekening over 2021 werd wederom gecontroleerd door T. Nooij van Finif te Amsterdam. De stichting RaamopRusland hanteert bij haar financiële beleid de volgende uitgangspunten.

- De procuratiebevoegdheid van de coördinator is beperkt tot maximaal € 500. Voor uitgaven van meer dan € 500 is een bestuursbesluit noodzakelijk.
- Bij betalingen aan medewerkers met een zzp-overeenkomst met RaamopRusland geldt een scheiding tussen declaratie van geleverde diensten en uitvoering van de betaling ervan. Alle declaraties moeten worden goedgekeurd door de penningmeester, die bij deze ook nog extra kan laten fiatteren door de voorzitter. De penningmeester draagt zorg voor de betaling.
- Bij alle andere betalingen aan derden geldt het 'vier ogenprincipe', zowel bij de controle op de aard van geleverde als de afgenomen diensten of artikelen.
- Honoraria voor artikelen en andere bijdragen door externe auteurs geschiedt zoveel mogelijk volgens, conform met vaste tarieven.
- Betalingen geschieden op basis van facturen, per email overeengekomen opdrachten of daadwerkelijk afgeronde publicaties.
- We werken niet samen met auteurs of andere dienstverleners die we niet persoonlijk kennen.
- Buitenlandse auteurs worden betaald via een overboeking naar hun eigen bankrekening, indien mogelijk na verificatie van hun persoonsgegevens, in overeenstemming met het risicobeleid van Triodos Bank.
- Betalingen via derdenrekeningen zijn niet toegestaan.
- RaamopRusland voldoet aan de nieuwe wetgeving over de registratie van UBO's.

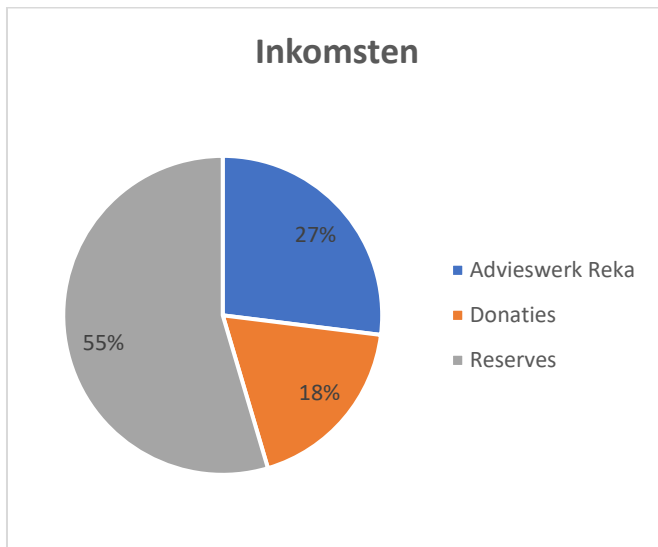
Kadetten in Astrachan. Foto Oleg Klimov.

6. FINANCIEEL RESULTAAT 2021

a) Financiële basis.

De volgende partners en donateurs hebben RaamopRusland in 2021 financieel gesteund.

- Voormalige Stichting Rusland Bulletin. De resterende reserve van haar gift van € 212.500 is in 2020 ten dele ingezet ten behoeve van de lopende exploitatiekosten van RaamopRusland.
- Russian and Eurasian Studies / Universiteit Leiden. Fysieke werkruimte, communicatiemiddelen en andere faciliteiten worden kosteloos aan ons ter beschikking gesteld.
- De adviesfunctie en andere werkzaamheden voor Reka zorgden voor iets meer dan € 16.000.
- Wilhelmina E. Jansenfond: een projectsubsidie € 5.000 voor de Oktober Lezing van 2021 plus een extra gift van € 10.000 voor Meduza.
- Donateurs: giften van € 10 tot € 150 die per saldo optelden tot ruim € 11.000 per ultimo 2021.

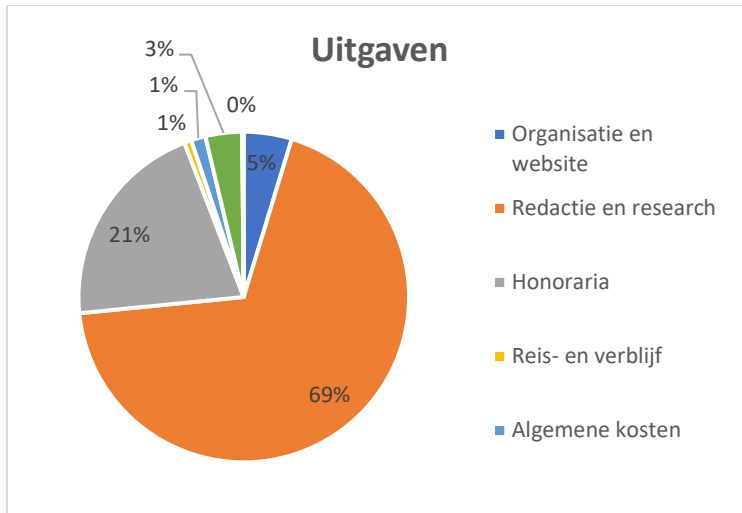

b) Resultaat 2021.

De kosten van onze werkzaamheden zijn in 2021 drastisch gedaald door het besluit van het oprichterstrio om het journalistieke werk voortaan gratis te doen. De stichting RaamopRusland heeft in het kalenderjaar 2021 bijna € 60.000 uitgegeven aan haar primaire werkzaamheden.

Deze uitgaven zijn gedekt door directe inkomsten en een onttrekking aan de reserves (zie ook 6a). Per saldo is het resultaat over 2021 daardoor uitgekomen op nul.

Het grootste deel van de uitgaven is bestemd geweest voor inhoudelijke bijdragen (ongeveer 90% voor redactie en artikelen van veelal buitenlandse freelance-auteurs. De technische en organisatiekosten bedragen slechts 5% en de algemeen overhead nog geen 1½ procent.

7. TOEKOMSTPERSPECTIEF.

Zoals al gememoreerd maakt RaamopRusland deel uit van een consortium dat in 2021 het nieuwe *Kennisplatform Rusland/Oost-Europa* is gaan vormgeven. Dit netwerk stond ons in abstracto ook voor ogen toen wij in 2016 begonnen en is volgens ons dan ook een positieve stap op weg naar een betere kennisinfrastructuur in Nederland. De volgende stap is het op- en uitbouwen van een specifiek Oekraïen netwerk in Nederland. De oorlog in Oost-Europa noopt daartoe.

Door die oorlog staat ook buiten kijf dat RaamopRusland nog een leven voor zich heeft. Het platform moet worden gecontinueerd, geconsolideerd en zeker ook gemoderniseerd. Een nieuwe kijk op de ontwikkeling van het platform is nodig. De drie initiatiefnemers willen na zes jaar langzaam plaats gaan maken, maar een jongere generatie wel terzijde staan zolang dat wenselijk en vruchtbaar is. RaamopRusland is in gesprek met een fonds dat mogelijk bereid is om zo'n overgang naar nieuwe organisatievormen en doelgroepen financieel te ondersteunen.

Bestuur en medewerkers van RaamopRusland
Amsterdam/Leiden, 13 juli 2022.

